

ЗВІТ

за результатами моніторингового дослідження обласних
політик і програм з питань соціального захисту населення,
зокрема внутрішньо переміщених осіб

Миргородська міська територіальна громада
Полтавська область

Частина 2

2024

Зміст

Терміни та скорочення	3
Вступ	3
Методологія дослідження	4
Результати огляду місцевих політик та програм у сфері соціального захисту	5
Аналіз наявних програм на предмет включення до них ВПО, дотримання їхніх прав, врахування потреб та інтересів	5
Висновки за результатами проведеного аналізу місцевих політик та програм у сфері соціального захисту	6
Рекомендації	6

Терміни та скорочення

ВПО — внутрішньо переміщені особи

ОМС — органи місцевого самоврядування

МТГ — міська територіальна громада

НПА — нормативно-правовий акт

Вступ

Впровадження цільових програм — один з дієвих механізмів вирішення питань у сфері соціального захисту населення, зокрема ВПО, на місцевому рівні. Такі програми затверджують ОМС в межах їхньої діяльності (відповідно до ст. 26, 43 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»). Водночас підходи до впровадження програм різні. Деякі місцеві цільові програми, спрямовані на соціальну підтримку вразливих категорій громадян, не поширюються на ВПО, інші приділяють недостатньо уваги врахуванню їхніх потреб. Одні програми мають розгалужений комплекс заходів матеріальної, соціальної, психологічної підтримки ВПО, інші містять один захід, що передбачає надання матеріальної допомоги або послуги.

Команда благодійної організації «Благодійний фонд “Стабілізуєшес Суппорт Сервісез”» у межах проекту «Підтримка спроможності системи соціального захисту населення щодо реєстрації внутрішньо переміщених осіб», який реалізується за підтримки Агентства ООН у справах біженців в Україні, спільно з Радою з питань ВПО при Миргородській міській раді провели дослідження місцевих політик у сфері соціального захисту населення.

Миргород — це адміністративний центр Миргородської територіальної громади, один з найбільших культурних і туристичних центрів центральної України. Зручне географічне розташування, розвинена транспортна логістика, багато санаторіїв — все це сприяло приїзду великої кількості ВПО після початку повномасштабної війни Російської Федерації проти України.

Згідно зі ст. 14 Закону України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб», ВПО користуються тими ж правами і свободами відповідно до Конституції, законів та міжнародних договорів України, що й інші громадяни України, які постійно проживають у країні. Забороняється дискримінація при здійсненні ними будь-яких прав і свобод на підставі того, що вони є ВПО. Наразі проблема внутрішнього переміщення в Україні є надзвичайно гострою. Частина напрямів соціальної підтримки ВПО покривається за рахунок державних видів допомог і програм. Але ВПО важливо відчувати та отримувати підтримку і на рівні громад, до яких вони перемістилися. Включення ВПО до місцевих цільових програм допомагає на цьому шляху.

Важливість даного дослідження полягає в оцінці включення ВПО до життя громади, перебування їх в полі зору ОМС та реагування на виклики, пов'язані з подоланням негативних наслідків внутрішнього переміщення. Крім цього, надання соціальної підтримки ВПО на рівні з зареєстрованими мешканцями громади є ключовим фактором в інтеграції та адаптації ВПО, зменшенні соціальної напруги.

Проведення даного моніторингу дало змогу оцінити сильні та слабкі сторони місцевої політики щодо соціальної підтримки населення. Воно може стати основою розроблення та впровадження подальших змін при визначенні пріоритетних заходів, спрямованих на соціальну підтримку населення (зокрема з урахуванням інтересів ВПО).

Станом на 20.04.2024 в Миргородській МТГ зареєстровані та проживають 9223 ВПО, зокрема 1598 дітей, 3639 людей працездатного віку, 99 безробітних, 2898 пенсіонерів, 25 багатодітних родин, 739 людей з інвалідністю.

Методологія дослідження

Мета дослідження

Оцінка наявності, доступності та впливу місцевих програм та політик у сфері соціального захисту ВПО, а саме виявлення сильних сторін, слабких місць, можливостей для поліпшення якості надання соціальної підтримки ВПО на рівні громади, подолання викликів, спричинених внутрішнім переміщенням.

Дослідження прагне надати рекомендації щодо оптимізації ресурсів, підвищення доступності та ефективності послуг, а також забезпечення справедливого, інклюзивного та з урахуванням життєвих обставин підходу до задоволення потреб ВПО. Це сприятиме їхній соціальній адаптації та інтеграції, покращенню якості їхнього життя.

Об'єкт дослідження

Місцеві політики та програми у сфері соціального захисту, спрямовані на ВПО, з акцентом на аналіз механізмів урахування і дотримання їхніх прав та законних інтересів.

Предмет дослідження

- Чинні місцеві цільові програми, спрямовані на соціальну підтримку і захист населення, місцеві цільові програми підтримки ВПО.
- Проекти програм, планів заходів, спрямованих на соціальну підтримку населення, зокрема ВПО.
- Чинні місцеві НПА (рішення, розпорядження тощо), спрямовані на соціальну підтримку і захист населення, надання додаткових гарантій та пільг.
- Чинні місцеві НПА (рішення, розпорядження тощо), спрямовані на соціальний захист, адаптацію та інтеграцію ВПО, надання додаткових гарантій та пільг.
- Звіти з виконання місцевих програм і заходів, спрямованих на соціальну підтримку населення та ВПО.
- Інші місцеві акти і документи (та проекти), що прямо чи опосередковано спрямовані на захист прав та інтересів чи підтримку ВПО.

Завдання дослідження

1. Проаналізувати місцеві цільові програми, спрямовані на соціальну підтримку та захист населення, зокрема щодо включення до них ВПО та врахування їхніх потреб.
2. Проаналізувати місцеві цільові програми (проекти програм, заходів) підтримки ВПО, зокрема щодо дотримання їхніх прав та законних інтересів.
3. Визначити, чи забезпечується виконання заходів місцевих цільових програм, спрямованих на підтримку ВПО, відповідними фінансовими та організаційними ресурсами.
4. Проаналізувати місцеві НПА, спрямовані на соціальний захист населення, надання додаткових соціальних гарантій та пільг, зокрема щодо включення до них ВПО і врахування їхніх потреб.
5. Проаналізувати місцеві НПА, спрямовані на соціальний захист, адаптацію та інтеграцію ВПО, зокрема щодо дотримання їхніх прав та законних інтересів.
6. Виявити у цільових програмах та НПА недоліки у дотриманні прав ВПО, врахуванні їхніх потреб та законних інтересів.
7. Визначити потреби у внесенні змін до цільових програм та НПА з метою включення до них ВПО, врахування їхніх потреб та законних інтересів.
8. Напрацювати відповідні рекомендації для органів виконавчої влади та ОМС щодо внесення змін та доповнень до чинних місцевих програм і НПА, розроблення нових для подальшого використання Радою ВПО під час проведення адвокаційних кампаній.

Результати огляду місцевих політик та програм у сфері соціального захисту

Аналіз наявних програм на предмет включення до них ВПО, дотримання їхніх прав, врахування потреб та інтересів

Підсумовуючи результати проведеного аналізу місцевих політик та програм, варто зазначити, що в Миргородській МТГ приділяється увага дотриманню прав, врахуванню потреб і законних інтересів ВПО. Доказом цього може бути окремий розділ у завданнях та заходах Комплексної програми соціального захисту населення Миргородської міської територіальної громади на 2024–2026 роки (5. Соціальна підтримка та інтеграція внутрішньо переміщених осіб). Але такі заходи мають спиратися на результати вивчення потреб ВПО. У довгостроковій перспективі це може допомогти і в розробленні заходів нової програми, і у внесенні змін до чинних програм, спрямованих на задоволення цих потреб. На жаль, залишається відкритим питання напрацювання дієвих механізмів для забезпечення житлом ВПО. Тільки об'єднавши зусилля органів державної влади та місцевого самоврядування, можна впровадити системні рішення.

Висновки за результатами проведеного аналізу місцевих політик та програм у сфері соціального захисту

У Миргородській МТГ ухвалені комплексні програми у сфері соціального захисту населення, орієнтовані на забезпечення соціального захисту вразливих категорій людей (із визначеними бюджетами та чіткими переліками заходів). У затверджених бюджетах великий відсоток коштів надається з місцевого бюджету. У громаді створено Раду з питань ВПО. Міська влада докладє зусилля для формування сприятливих умов перебування ВПО у громаді. Але аналіз продемонстрував, що відповідна робота потребує посилення та допомоги держави.

Рекомендації

З метою усунення перешкод в отриманні пільг і допомог окремими категоріями населення, зокрема людьми, які перебувають на обліку в Миргородській МТГ як ВПО, пропонуємо внести зміни до місцевих цільових програм і НПА, що визначають порядок надання пільг та допомог окремим категоріям населення Миргородської МТГ. Також пропонуємо посилити роботу у напрямі проведення системного аудиту та об'єктної інвентаризації нерухомості, яка може бути використана для розміщення ВПО.

Комплексна програма соціального захисту населення Миргородської міської територіальної громади на 2024–2026 роки (затверджена Рішенням Миргородської міської ради від 21.12.2023 № 418)

Чинна редакція заходу програми / положення НПА	Запропонована редакція заходу програми / положення НПА	Результат запропонованих змін та/або доповнень
<p>Розділ I, п. 6 Мета програми: досягнення максимально можливого рівня соціального захисту жителів Миргородської міської територіальної громади незалежно від їх віку, статі та з урахуванням соціального статусу.</p>	<p>Розділ I, п. 6 Мета програми: досягнення максимально можливого рівня соціального захисту жителів, зокрема внутрішньо переміщених осіб, які перебувають на обліку та проживають на території Миргородської міської територіальної громади, незалежно від їх віку, статі та з урахуванням соціального статусу.</p>	<p>Розділ I, п. 6 Мета програми: досягнення максимально можливого рівня соціального захисту жителів, зокрема внутрішньо переміщених осіб, які перебувають на обліку та проживають на території Миргородської міської територіальної громади, незалежно від їх віку, статі та з урахуванням соціального статусу.</p>
<p>Розділ I, п. 8 Очікувані результати виконання: отримання державних та додаткових соціальних гарантій вразливими та окремими пільговими категоріями населення громади; підвищення якості життя найбільш соціально вразливих верств населення громади; створення системи своєчасного реагування з надання необхідної допомоги громадянам, які її потребують, для зниження соціальної напруги в суспільстві; підвищення рівня охоплення населення громади якісними соціальними та реабілітаційними послугами.</p>	<p>Розділ I, п. 8 Очікувані результати виконання: отримання державних та додаткових соціальних гарантій вразливими та окремими пільговими категоріями населення громади, зокрема внутрішньо переміщеними особами, які перебувають на обліку та проживають у громаді; підвищення якості життя найбільш соціально вразливих верств населення громади, зокрема внутрішньо переміщених осіб, які перебувають на обліку та проживають у громаді; створення системи своєчасного реагування з надання необхідної допомоги громадянам, які її потребують, для зниження соціальної напруги в суспільстві; підвищення рівня охоплення населення громади, зокрема внутрішньо переміщених осіб, які перебувають на обліку та проживають у громаді, якісними соціальними та реабілітаційними послугами.</p>	<p>Розділ I, п. 8 Очікувані результати виконання: отримання державних та додаткових соціальних гарантій вразливими та окремими пільговими категоріями населення громади, зокрема внутрішньо переміщеними особами, які перебувають на обліку та проживають у громаді; підвищення якості життя найбільш соціально вразливих верств населення громади, зокрема внутрішньо переміщених осіб, які перебувають на обліку та проживають у громаді; створення системи своєчасного реагування з надання необхідної допомоги громадянам, які її потребують, для зниження соціальної напруги в суспільстві; підвищення рівня охоплення населення громади, зокрема внутрішньо переміщених осіб, які перебувають на обліку та проживають у громаді, якісними соціальними та реабілітаційними послугами.</p>

<p>Розділ 3, п. 3.3.1 Забезпечення проведення заходів та вітальних акцій до календарних свят для дітей з інвалідністю та дітей віком від 0 до 3-х років (включно), які належать до групи ризику щодо отримання інвалідності, всього, у тому числі:</p> <ul style="list-style-type: none">• до Дня захисту дітей• до Дня знань — вітальна акція «Школярник»• до Новорічних та Різдвяних свят.	<p>Розділ 3, п. 3.3.1 Забезпечення проведення заходів та вітальних акцій до календарних свят для дітей з інвалідністю, зокрема дітей з числа ВПО, які перебувають на обліку та проживають у громаді, та дітей віком від 0 до 3-х років (включно), які належать до групи ризику щодо отримання інвалідності, всього, у тому числі:</p> <ul style="list-style-type: none">• до Дня захисту дітей• до Дня знань — вітальна акція «Школярник»• до Новорічних та Різдвяних свят.	<p>Розділ 3, п. 3.3.1 Забезпечення проведення заходів та вітальних акцій до календарних свят для дітей з інвалідністю, зокрема дітей з числа ВПО, які перебувають на обліку та проживають у громаді, та дітей віком від 0 до 3-х років (включно), які належать до групи ризику щодо отримання інвалідності, всього, у тому числі:</p> <ul style="list-style-type: none">• до Дня захисту дітей• до Дня знань — вітальна акція «Школярник»• до Новорічних та Різдвяних свят.
--	--	--

Дослідження провела Благодійна організація «Благодійний фонд «Стабілізуєшен Суппорт Сервісез»» в лютому – червні 2024 року.

Підписуйтеся на наш фонд у соціальних мережах, щоби слідкувати за дослідженнями системи соціального захисту населення, отримувати новини щодо допомоги постраждалим людям в Україні та дізнаватися про актуальні зміни законодавства.

НАШ САЙТ:

<https://sss-ua.org>

ЕЛЕКТРОННА ПОШТА:

info@radnyk.org

FACEBOOK:

[@stabilizationsupportservices](https://www.facebook.com/stabilizationsupportservices)

INSTAGRAM:

[@stabilizationsupportservices](https://www.instagram.com/stabilizationsupportservices)

TELEGRAM:

[@SSS_Ukraine](https://www.telegram.com/@SSS_Ukraine)

TWITTER:

[@SSS_Ukraine](https://www.twitter.com/@SSS_Ukraine)